

25

ניסן תש"ע
מרץ 2010

חמ"דת

ימים אותו קראת

(תפילת שחרית של שבת)

משרד החינוך
מינהל חברה ונוער

משרד החינוך • מינהל חברה ונוער • יחידת חמ"ד • מינהל החינוך הדתי

"כוח האומה הוא בזיכרונה"
לקראת יום השואה

דבריו האחרונים של האדמו"ר ר' ישראל שפירא הי"ד בחדר ההשמדה בטרבלינקה:

"שמעו אמי ואמיתי, עם הי' לא עזינו להרהר אגרי מעשיו של הקב"ה ואם נצטר שבזמן הזה אנחנו נהיה הקורבנות של גבאי משה בדרישה זאת של הגאולה ואלוף של האוקדש. אשמנו שבזינו אכף, ומה שבצ"א אמרו ימי ולא אמתיה' (יבוא ולא אראנו). היינו טרם שמגיעים אכף. אבל אנחנו שהגענו אריזה זו, צריכים אנו לשמוח כי זכינו שאפרנו יטהר את עם ישראל כולו. הנו מצוה עזיכם של גהססו ולא גבכו באכזבם אכבשן, אדריבא היו בשמחה, ובנשון אנו מאמין' וכי עקיבא בשמחה גמולקו ב'שמש ישראל': ב'אגד'".

הקהל קיים את דבריו קודשו, ובנשון "אנו מאמין" ובקריאת "שמש ישראל" קידשו שם שמים ברבים. הי"ד ויהי' זכרם ברוך.

אמנה'אים, אמנ'אים, אמרי'אים, אמרי'אים

ולהיאבק בתופעת האנטישמיות ובהכחשת השואה. עלינו לברר עם בני הנוער סוגיות אמוניות, לרתום אותם למלא את החלל שנותר ולאתגרם לקבל עליהם לפעול לקידום הנושאים הללו. פרופסור בן ציון דינור (ידיעות "יד ושם", 1956) כתב: "כוח האומה הוא בזיכרונה – זה מותר האדם. ואם אנו רוצים לחיות, ואם אנו רוצים ושואפים לצוות את החיים לבנינו, אם אנו מאמינים שהוטל עלינו צו לסלול דרך אל העתיד, הרי עלינו ראשית כל לא לשכוח..."

עלינו לעודד את בני הנוער ללמוד על השואה, לנסות להפיק לקחים, להמשיך ולשאת את המשא הכבד כבמעין מרוץ שליחים אין סופי. לפיד שהוא פיקדון העובר מדור לדור.

מיכל דה-האן

מנהלת יחידת החמ"ד

מינהל חברה ונוער

האדמו"ר ר' ישראל שפירא ותלמידיו זכו לדרגתם הנשגבת של עשרת הרוגי מלכות וקידשו שם שמים באמונה גדולה ובזאת ציוו לנו את הזיכרון. במציאות הישראלית זיכרון השואה הוא חלק בלתי נפרד מחיינו ומזהותנו הדתית ציונית. אולם עשרות שנים עברו מאז השואה הנוראה, ומרבית הניצולים, לצערנו, כבר אינם בין החיים. קרב היום בו לא יהיה מי שיספר ומי שיעיד.

שבעים וחמש שנה עברו מאז נחקקו חוקי גירנברג הידועים לשמצה וחייבת להישאל השאלה מדוע עלינו לשמר את זיכרון השואה ונוראותיה? האינטרנט, אשר הפך את העולם לכפר גלובאלי ענק, מאחד את השונאים ומעניק להם ערוצי תפוצה רבים. כוח התנופה שזוכים לו תכנים אפלים של אנטישמיות והכחשת השואה המוצגים כעובדות מדעיות וכמידע תמים, הוא הרסני.

על מנת להתמודד עם "העומדים עלינו לכלותנו" עלינו להמשיך ולהחזיק את לפיד העדות והזיכרון

עיצוב: סטודיו "שחר שושנה" מקבוצת "סקורפיו 88"
הוצאה לאור: גף הפרסומים, משרד החינוך / www.education.gov.ilכתביה ועריכה: מיכל דה-האן, אפרת עמנואל, עדי צביאלי, שרה שיבר
עריכה לשונית: אמנון ששון / הפקה: כרמלה אפטקר, עמליה לואין
לתגובות: hendat@education.gov.il

אמונה וזיכרון - מותר האדם

1. להביא למודעות המשתתפים שאחד הטעמים ללימוד השואה והעיסוק בה הוא לקחיה הרלוונטיים לימינו.
  2. לברר עם המשתתפים את מקומה של השואה בבניית זהות אמונית-ציונית-דתית.
- רשימת היגדים (נספח מס' 1)
  - דף משימה "לדעת כדי לזכור" (נספח מס' 2) - כמספר המשתתפים או כמספר הקבוצות.
  - ארבעה כרטיסי משימה (נספח מס' 3, עמודים 5-8)

מהלך ההפעלה

המנחה יפזר בחדר מספר היגדים (ראה נספח מס' 1) המתייחסים לשאלה:
האם חשוב לעסוק בשואה גם בחלוף שבעים שנה?
 המנחה יבקש מכל משתתף לבחור אחד מההיגדים הפזורים על הרצפה, ולהסביר מדוע בחר בו.

מאגף א' - במליאה

למנחה: לפניך מספר שאלות לבחירה כדי לכוון את דיון הפתיחה:

- עם איזה היגד כל אחד מכם מסכים? נמקד!
  - לאיזה היגד אתם מתנגדים? נמקד!
  - איזה היגד מקומם אתכם?
  - איזה היגד מחזק אתכם?
  - הוסיפו היגד שלדעתכם חסר.
- לאור הדברים שנאמרו, האם חשוב לדעתכם לעסוק בשואה גם בחלוף שבעים שנה? למה?

אפשרות א' - קבוצתי

המנחה יחלק את המשתתפים לארבע קבוצות.
 כל קבוצה תקבל דף משימה "לדעת כדי לזכור" (ראה נספח מס' 2), תעבור בארבע התחנות (ראה נספח מס' 3) ותתייחס לשאלות בכרטיס.

אפשרות א' - קבוצתי

אפשרות ב' - אישי במליאה

המנחה יתלה את ארבעת כרטיסי המשימה (ראה נספח מס' 3) על קירות הכיתה, וכל משתתף ימלא את דף המשימה "לדעת כדי לזכור" (ראה נספח מס' 2).

מאגף ב' - במליאה

1. האם ההסבר של "הסתר פנים", העולה ממאורעות השואה, עשוי להיות רלוונטי לאירועים שונים גם בימינו? הסבירו והביאו דוגמאות.
2. המנחה יקרא באוזני המשתתפים את המקור הבא:

בספרו של הרבי מלובביץ' "אמונה ומדע" מובאת שאלה שנשאל הרבי: כיצד קרה דבר איום כזה: השמדת שישה מיליון יהודים, וכן הגזירות שבכל הדורות...?

משיב הרבי: מתוך טענותיך משתמע שאכן מאמין אתה בבורא העולם ומנהיגו, שאם לא כן, על מי ועל מה טרוניותיך? כלום טוען אתה מול עולם דמוי ג'ונגל?

אלא מה? ברור לך, ש"ה' שופט כל הארץ" ואתה מאמין ש"יש דין ויש דיין" ומשום כך שאלתך. ואם כך הדבר, הרי ברור שהוא מרומם ונישא עד שאין ביכולת הנברא להבין את ההיגיון שבמשפטיו. לו היה ההיגיון שלו ברמת ההיגיון של הנבראים... כלום היית מכיר בו כשופט כל הארץ שהוא שופט ומנהיג מעשיהם של מיליוני בני אדם!?

מוכרח אתה להגיע למסקנה שאי הבנת דרכי ה', אינה משום שאינו צודק, חס וחלילה, אלא משום חוסר יכולתנו להבינו.

כיצד תשובה זו של הרבי מלובביץ' עשויה לחזק את הזהות האמונית שלכם אל מול מאורעות השואה?

3. הרמח"ל אומר כי "הכל תלוי בהארת פני ה' והיפוכה הוא הסתר פנים" (עפ"י הרמח"ל, "דרך ה'", חלק ראשון). בהתבוננות לאחור ובמציאות היום, הביאו דוגמאות מניסיונכם להתחזקות ממאורעות של "הארת פנים".

נספח מס' 1

רשימת היגדים

- מי יזכור אם אנחנו לא נזכור?
- זהו אירוע מכונן בהיסטוריה של העם היהודי.
- "ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא..." (דברים ל"א, י"ז – י"ח)
- האם עלי לעסוק בשואה שבעים שנה אחרי?
- השואה היא אירוע שאינו קשור למשפחתי.
- לחיות את השואה זה לדרוך במקום...חייבים להמשיך הלאה...
- כיום אנחנו כבר במקום אחר...
- יש לנו צרות חדשות מאז...
- בעקבות השואה הוקמה מדינת ישראל.
- חייבים לזכור, להמשיך לתעד...כי יש רק ארבעה מיליון שמות ב"יד ושם"...
- עוד מעט לא יהיה מי שיספר...
- "כי לא מחשבתי מחשבותיכם ולא דרככם דרכי נאום ה'" (ישעיהו נ"ה 8).
- חייבים ללמוד את השואה כדי למנוע בעזרת ה' שואה נוספת.
- ברור! האנטישמיות מתגברת כל יום בכל העולם...
- אלה השורשים שלנו!
- "בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו... והקב"ה מצילנו מידם".

" ואולי לא היו הדברים
מעולם..."

מדוע חשוב לעסוק בשואה לאור
הידיעות על הכחשת השואה בימינו?

"בכל דור ודור עומדים עלינו
לכלותנו"

מדוע חשוב לעסוק בשואה על כל
היבטיה לאור הידיעות על התגברות
האנטישמיות בעולם בימינו?

אלבום תמונות

מה מקומן של התמונות שבאלבום
בבניית זהות יהודית בימינו?

"ואנכי הסתר אסתיר פני..."

האם קל יותר להבין את מאורעות
השואה לאור המקורות שלפניך? נמק!

1. לאור הנקודות שעלו בתחנות השונות, האם ישנה חשיבות ללימוד השואה בימינו?

---

2. האם המסרים שעלו עשויים לחזק אותך בתהליך גיבוש זהותך האמונית-דתית-ציונית? כיצד?

באיראן, בעיר שירז הוצתה חנות של יהודי.

בני-יורק הושלך בקבוק תבערה לעבר בית הכנסת "בית השלום".

ברוסיה הושלך בקבוק תבערה למתחם בית כנסת. (ynet. 13.8.06)

בברלין חוללה אנדרטת השואה.

בתורכיה ספגה שגרירות ישראל באנקרה מטחי ביצים.

צלבי קרס

רוססו הלילה על קירות שבונה

יהודית במרסיי שבדרום צרפת. יצוין כי רק אתמול חולל בית הקברות היהודי בעיר, שם רוססו על מצבות צלבי קרס וכתובות נאצה נגד יהודים ובשבח ארגון ניאוו- נאצי "הכח הלבן". (ערוץ 7, 26.11.03)

בחודש שעבר הותקף בית הכנסת "תפארת ישראל בבירת ונצואלה, ועל קירותיו רוססו כתובות "יהודים, צאו החוצה" ו"אנחנו לא רוצים פה יהודים"

(ynet, 28.2.09)

קיים חשש להחמרה נוספת בעתיד בפעילות אנטישמית ואנטי ציונית. במדינות שונות בעולם היו אירועי תקיפה ואלימות רבים נגד יהודים ואתרים יהודיים בחודשים יולי - אוגוסט 2006.

לדברי נשיא איראן, "אם השלטון הציוני יחזור על טעויות העבר, זה יוביל להשמדתנו". הוא הדגיש כי איראן, סוריה, לבנון ועיראק יעמדו יחדיו נגד ישראל. עוד הוסיף "אם השלטון הציוני יחזור על טעויותיו ויחזום מבצע צבאי, אז תהיה חובה להתנגד לו עם מירב הכוח כדי לשים לו סוף אחת ולתמיד" (מעריב 25/2/2010).

בפינלנד הותקפה חנות לממכר מזון כשר.

בערים ננסי וליל בצרפת הותקפו צעירים יהודים על ידי בעלי חזות ערבית.

מאז מבצע זה"ל בעזה נרשמו עשרות אירועים אנטישמיים כלפי יהודים וישראלים במדינות רבות ברחבי העולם. אתמול השליכו אלמונים מטען צינור לתוך בניין המרכז היהודי בקראקס, בירת ונצואלה. (ynet 28/2/09)

באיטליה אירעו אירועים אנטישמיים במספר ערים: ברומא צוירו על בניין שגרירות ישראל צלבי קרס, בליברנו רוססו כתובות נאצה אנטישמיות מעוטרות בצלבי קרס ובעיר סיינה נכתבו כתובות "ישראל רוצחת" ו"די עם הפצצות" על קיר בית הכנסת העתיק בעיר". (16.12.06)

"והיא שעמדה לאבותינו ולנו..."

"נר ה' נשמת אדם"

**מיליון וחצי כפתורים
לזכר מיליון וחצי ילדים**

בנות כיתה ז'-ח' בבית הספר "עשה חיל" באפרת שמו לעצמן מטרה לאסוף מיליון וחצי כפתורים לזכר מיליון וחצי הילדים היהודים שנספו בשואה, ובכך לנסות ולהמחיש את המספר הבלתי נתפס של מיליון וחצי ילדים יהודים שנספו. יחד עם איסוף הכפתורים, אוספות הבנות גם סיפורי ילדים ניצולי שואה, ומעודדות לשלוח יחד עם הכפתורים גם סיפורים אישיים. המטרה היא להמחיש כי למרות המספר העצום של הנספים, לכל אחד מהם היה סיפור אישי שונה, ולראיה, הסיפורים של אלה ששרדו את התופת.

**משלחות בני נוער
לפולין**

המסעות לפולין הפכו לאחת התופעות החשובות בעיצובו של זיכרון השואה במערכת החינוך. המסעות נערכים לאורך כל השנה ובעיקר בשבוע שבו חל יום הזיכרון לשואה ולגבורה,

אז נערך מצעד החיים, ששיאו בטקס במחנה ההשמדה אושוויץ ביום הזיכרון עצמו. בטקס משתתפים בני נוער מישראל ומהתפוצות, בליווי נציגי צה"ל ונציגים רשמיים של מדינת ישראל.

"עדים במדים"

הנחלת זיכרון השואה הינה מרכיב מרכזי בחינוך שמקנה צה"ל למפקדיו ולחייליו, ומסע "עדים במדים" הינו מפעל חינוכי בו יוצאים חיילים ומפקדים לפולין במטרה לחזק את זהותם היהודית ואת ערכיהם האישיים והלאומיים. המסע מחזק את הקשר לשורשים, את ההכרה בחשיבות השירות הצבאי ואת הבנת הצורך בעם חסון ובצבא איתן. על הצועדים אל תוך מחנות ההשמדה כמפקדים בצבא ההגנה לישראל, מוטלת החובה לשאת את זיכרון השואה ולהנחילו לחייליהם באופן הראוי.

באוקטובר 2006 אמר נשיא אירן: "לישות הציונית אין עוד סיבה להתקיים והיא תיעלם בקרוב...אלפי פלשתינים הפכו לפליטים בתור פיצוי על קורבנות השואה. אני עדיין תוהה אם אכן התרחשה שואה יהודית". (מערב 23.10.08)

השואה - קונספירציה יהודית

חדשות 2, 20/04/09

הז'אנר הנפוץ ביותר והמקובל ביותר של מכחישי השואה זו "ההכחשה האקדמית". אנשים המכנים עצמם "היסטוריונים" מציגים הוכחות לכך שהשואה מומצאת, או לכל הפחות מוגזמת.

מטרתם של ה"היסטוריונים" הינה - להמעיט מייחודה של השואה - "השואה היהודית היא בסך הכל אחת מהשואות, ואפילו לא מהמשמעותיות שבהן". אחת המסקנות של אותם היסטוריונים - "בהסתמך על עדויות מוצקות", היא למשל שבאשוויץ נרצחו "טיפה יותר מ-30 אלף יהודים".

על מנת להבין את הטכניקות של מכחישי השואה החדשים, מספיק לצפות בסרטון בו מציגים עדות על התספורות שנעשו במחנות המוות ושואלים: מדוע היה צורך לספר את היהודים? לטענתם המטרה הייתה להילחם בכינים ובמחלת הטיפוס ומתוך כך ברור כי אין טעם להילחם בכינים ובמחלות לפני הרצח שלא היה.

דוגמה אחרת שדוחה את טענת מחנות המוות היא הצגת עדויות כי החיים במחנות היו בכלל לא רעים: במחנות, כך הם טוענים - היו בריכות, חוגים, משחקי כדורגל, תרבות ותיאטראות. למי שאין ידע מוקדם - ניתן היה לחשוב שמחנות המוות היו סוג של קאנטרי-קלאב.

הרשת החברתית פייסבוק עומדת מאחורי חופש הביטוי של מכחישי שואה

12/05/2009, גלובס

הרשת החברתית הגדולה בעולם, פייסבוק, הודיעה כי לא תמנע את קיומן של קבוצות גולשים שחרטו על דגלן את הכחשת השואה במדינות בהן אין הדבר נחשב לעבירה פלילית.

האנטישמיות המקוונת חיה ובוועט

09/05/2005, נענע10

רשת אינטרנט אשר הפכה את העולם לכפר גלובאלי ענק, איחדה את השונאים והעניקה להם ערוצי תפוצה חדשים. הבעיה המרכזית באתרים מכחישי שואה היא כוח התנופה לה הם זוכים בזכות מנועי החיפוש המהירים, אשר גורמים לגולשים תמימים המחפשים מידע על יהודים, יהדות ציונות או ישראל להיחשף לתכנים אפלים במיוחד של גזענות, אנטישמיות והכחשת שואה המוצגים כעובדות מדעיות וכמידע תמים.

מנהלי האתרים האנטישמיים אינם בוחלים באמצעים המשווים למידע רושם עובדתי אמין החל משימוש בעדויות מסולפות, שימוש בתוכנת פוטו שופ ועד למגוון משחקי מחשב המאפשרים למשחקים לפתח אגרסיות על שלל מיעוטים ברחבי הגיטו או הרכבת והם מוזמנות לירות כאוות נפשם ביהודים הצורחים "אוי וויי".

File Edit View Favorites Tools Help

Address

חוק איסור הכחשת השואה, התשמ"ו-1986(7)

איסור הכחשת השואה

המפרסם, בכתב או בעל פה, דברים המכחישים את המעשים שבוצעו בתקופת השלטון הנאצי ושהם פשעים כלפי העם היהודי או פשעים כלפי האנושות, או ממעיטים את ממדיהם, בכוונה להגן על מבצעי הפשעים הללו או להביע להם אהדה או הזדהות, דינו - מאסר חמש שנים.

איסור פרסום אהדה לפשעי הנאצים

המפרסם, בכתב או בעל פה, דברים של שבח, אהדה או הזדהות למעשים שנעשו בתקופת השלטון הנאצי ושהם פשעים כלפי העם היהודי או פשעים כלפי האנושות, דינו - מאסר חמש שנים.

הידעת?

נספח מס' 3 - כרטיס ד' - דף מקורות

"ואנכי הסתר אסתיר פני" (דברים ל"א, י"ז)

הסתר פנים מבטא היעדר נוכחות ובהירות אלוקית בעולם, חושך ואפלה. עם ישראל נעזב לחסדיהן של אומות העולם, טרף לשיניהן - שואה.

אבן עזרא:
 "הסתר אסתיר שאם יקראו אלי לא אענה והסתרת פני כמו שאיני רואה בצרתם."

שפתי חכמים:
 "...הסתרת פנים הוא היעדר השגחתו. כי כל מי שאינו רואה דבר אין משגיח בו..."

רבינו בחיי:
 "...הסתר אסתיר בלשון כפול למען הודיעך כי לא יהיה ההסתר הזה זמן מועט... אך יהיו זמן רב בהסתר פנים וירמוז לגלותנו זה שאנחנו עומדים בו בהסתר פנים כפול..."

ספורנו:
 "...לא כמו שחשבו באמרם שאינו בקרבם כי אמנם בכל מקום שיהיו תהיה שכינתי מצויה שם... אבל אסתיר פני מהצילם..."

